

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Углиб — у кролячу нору!

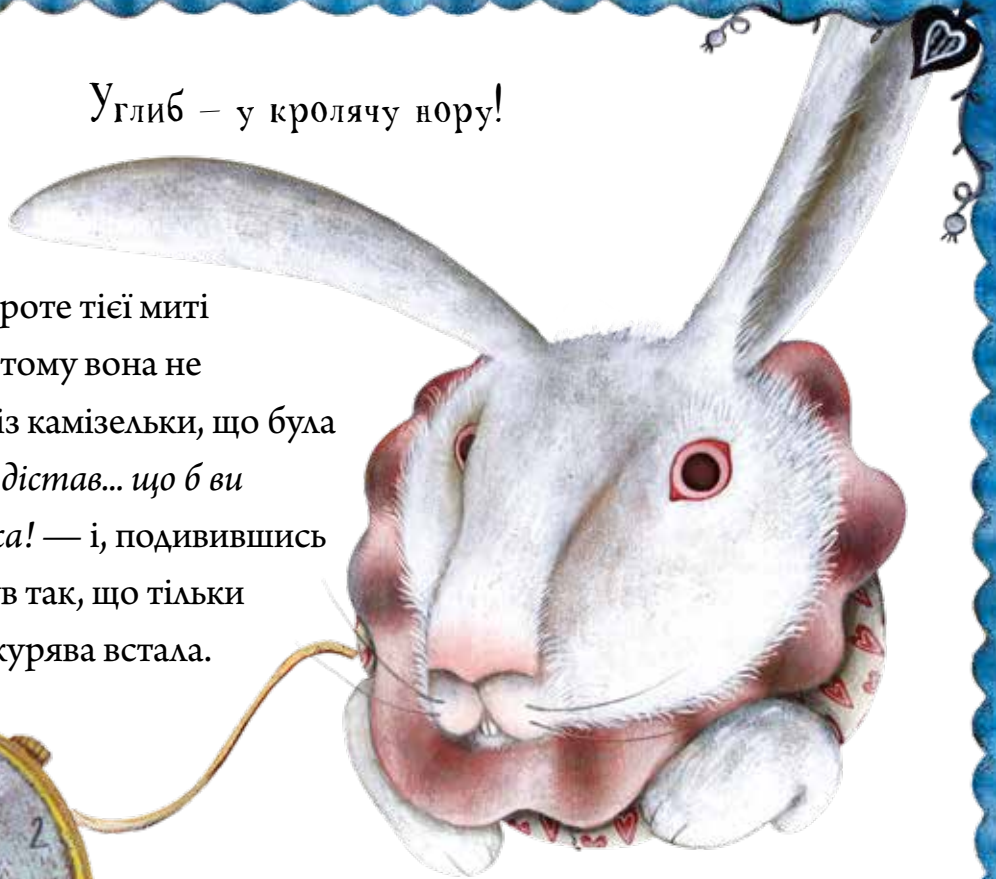
Аліса добряче натомилася: стільки часу нудити над річкою, сидячи в товаристві старшої сестри! Раз чи двічі вона зазирнула в книжку, яку читала сестриця, а там хоч би малюночок однісінський, хоч би сяка-така балачка. «Бо що в тому путнього, — подумала Аліса, — коли тобі ні малюночка, ні балачки?»»

А днина вдалася парка, і дівчинку так розморило, що вже й розум бідолашної відмовлявся осягнути, чи стане їй сили звестися, щоб назбирати на віночок стокроток... і, головне, чи варта буде втіха ота аж таких великих зусиль... коли це — шусть! Зненацька повз неї пострибав кудись... білий кролик! З рожевими очима!!!

У тому наче й не було нічого надзвичайного. Ба навіть нічого аж надто дивного не видалося Алісі й у тому, що вона почула! А почула вона, як Кролик мовив сам до себе: «Ой, леле! Ой, біда! Дивися, ще спізнюся!» (Перегодом, коли вона згадувала це, їй спало на думку, що здивуватись

Углиб – у кролячу нору!

таки треба було, проте тієї миті ніякої дивовижі в тому вона не угледіла.) Аж ось із камізельки, що була на ньому, Кролик дістав... що б ви думали? годинничка! — і, подивившись на нього, дременув так, що тільки курява встала.

«Диво-дивина, — подумала дівчинка, — скільки живу на світі, зроду ще не бачила, щоб кріль носив камізельку! А з тієї камізельки та ще й діставав годинничка!» Отоді Алісу вже ніщо не могло стримати. Вона схопилась на рівні і, пойнята неабиякою цікавістю, чкурнула через поле услід за Кроликом. Дівчинці пощастило, вона встигла побачити, куди той подівся: він шугонув у вели-и-ику кролячу нору, якраз під живопліт.

Аліса за ним! Побігла за тим Білим Кроликом, але й думать не думала, чи вибереться звідтіля на білий світ!

Спочатку та кроляча нора вела просто попід землею, мов який тунель, але потім раптово обірвалася, крутонувши прямовисно вниз! Аліса й незчулась, як полетіла сторчголов у якийсь глибочезний колодязь.

Пригоди Аліси в Дивокраї

Однак чи то колодязь той був аж надто глибокий, а чи падала дівчинка дуже повільно, але, падаючи, мала вона доволі часу поміркувати, що з нею станеться десь там на дні, коли вона сягне його. Спочатку Аліса спробувала розгледіти, що внизу, але днище ховалося в пітьмі. Тоді почала розглядати стінки колодязя й зауважила, що обставлені вони шафами-буфетами й книжковими полицями, а на кілочках висять різноманітні мапи та картини. Пролітаючи повз якусь полицю, вона навіть спромоглася вихопити звідти банку, на якій була наліпка «ПОМАРАНЧЕВЕ ПОВИДЛО»... і дуже засмутилась, бо від повидла там не було й духу. Викинути? Ану ж як вона вб'є когось там, унизу? Тому, минаючи черговий буфет, Аліса примостила в ньому свою знахідку.

«Хе-хе! — подумала Аліса. — Після такого падіння вже не побоюся скотитися по східцях аж на перший поверх! Удома як розкажу — неодмінно похвалять. “Молодець!” — скажуть. А проте краще промовчати, навіть якщо впаду з самого даху!» (І то була правда!)

Усе вниз, униз... додолу й додолу... Та невже ж цьому падінню й кінця ніколи не буде?

— Цікаво знати, — уже вголос міркувала Аліса, — скільки ж це миль я пролетіла? Либонь, долітаю вже до центру Землі! Ану пригадаю, скільки це буде? Здається, чотири тисячі миль углиб! (Таки недаремно, як бачите, ходила Аліса до школи, бо щось таки вивчила на уроках. Але... перед ким отут хвалитися своїми знаннями? Хто тут її почує? А проте добре, що освіжила в голові вивчене в класі!) Ото ж десь така завглибшки і має бути ця яма... Але й гадки не маю, на яку широту чи

Пригоди Аліси в Дивокраї

довготу я попала. (Не знала Аліса достеменно, що таке широта й довгота на земній кулі, але як не вимовити цих гарних премудрих слів, якщо вже зачепилися вони за пам'ять?)

Помовчала хвильку та й знову заговорила сама до себе:

— А що як геть навиліт пролечу, крізь усю землю? Ото сміхота буде, як вискочу посеред людей, що ходять перевернуті: головою донизу, а ногами чеберяють — повітря перебирають? І як їх там звати? Антипади? Себто вони проти того, щоб падати? (Тут Аліса вже й рада була, що ніхто її не чує, бо ж якесь не таке слово виходило.) А проте, знаєте, я повинна буду спитати їх, як зветься та їхня країна! Пані, скажіть, коли ласка, що це тут — Нова Зеландія чи Австралія? (І, вимовляючи це, вона навіть спробувала зробити реверанс: уявіть собі, які б у вас виходили кніксени-реверанси, якби ви робили їх у вільному падінні! Як гадаєте, вийшло б це у вас?) І що ж та пані подумає, якщо я в неї таке спитаю? «Така здоровуля, а й досі до школи не ходить і навіть де живе — не знає!» Ні-ні, я такого нізащо не спитаю! Можливо, назва тієї країни десь буде написана, ото й прочитаю!

А воно все вниз та вниз, униз та униз... І що тут можна робити? А нічогісінько. От знічев'я і знов Аліса заговорила сама до себе:

— Діна, либонь, тужитиме за мною цього вечора! (Діною звали її кицьку.) Сподіваюсь, чаюючи, мої не забудуть налити їй молочка в блюдце. Діно, моя любесенька! Як би я хотіла, щоб і ти мандрувала зі мною разом під землею! На жаль, мишей тут немає — не літають вони у повітрі, сама знаєш, але ти могла б упіймати собі кажана; бо

Углиб – у кролячу нору!

воно ж миша мишею, тільки з крильцями. Та чи їдять коти кажанів, хотіла б я знати. — У цьому місці Алісу почало хилити на сон, а вона все промовляла: — Чи їдять коти кажанів? Чи коти кажанів їдять?

Подеколи запитання це звучало в неї навпаки: «Чи їдять кажани котів?» Розумієте, вона не могла знайти відповідь на нього, тож воно наче вже й байдуже було, хто там кого їсть: коти кажанів, а чи кажани — котів. Урешті дівчинку здолав сон, у якому вони з Діною йшли попідручки і Аліса з усією серйозністю допитувала свою кицю: «Дінусю, люба моя, скажи мені правду, чи з'їла ти за весь вік свій бодай одного кажана?» Аж раптом: бу-бух! Предовге падіння скінчилось і Аліса тепер лежала на купі хмизу з листям.

Нітрохи не забившись, вже наступної миті вона схопилася й поглянула вгору — над головою було темно, як у льоху. А перед нею тунель вів далі, і там усе ще виднів-білів Кролик, який поспішав невідомо куди. Не можна було втрачати ані миті! Прожогом метнулася Аліса за своїм чудним незнайомцем і встигла побачити й почути, як, звертаючи за ріг, той жалібно проскиглив: «Ох, вушка мої та вусики, як же я спізнююсь!» Звернула й вона за ріг і вже була доганяла його, коли гульк — нема Кролика, як лизень злизав. Роззирнулася Аліса й бачить, що опинилася у якомусь довгому коридорі з цілою вервечкою ліхтарів, які світять з низько навислої стелі.

Обабіч по коридору двері, а за тими дверима знову двері і далі двері та двері. Але всі вони позамикані. Смикаючи ручки їхні одну за одною, Аліса пройшлася в один кінець коридору, тоді в другий. А там стала, спантеличена, гадаючи, як же їй вибратися звідси.

Пригоди Аліси в Дивокраї

Коли зирк — бачить, стоїть столик на трьох ніжках, увесь із товстого скла. На стільниці лежить золотий ключик. «А чи не від якихось із дверей коридору цей ключик?» — подумала Аліса і, схопивши його, зараз кинулась устромляти в одну за одною замкові щілини. Та чи то всі тутешні замки були завеликі, а чи ключик замалий, але жодні двері не піддалися. Обійшовши столик, понад самою долівкою вона побачила низьку завісу, за якою, як виявилось, ховалися дверцята дюймів із п'ятнадцять* заввишки. Хап вона ключика золотого та до тих дверцят. Зраділа Аліса, коли побачила, що ключик підійшов!

Клац-клац замочок, і дверцята відімкнулися... а що ж за ними? Малесенький-вузесенький прохід, не набагато ширший за щурячу нору. Стала Аліса навколішки, зазирнула в той тунелік. Бачить — веде він у садочок, та такий прегарний, що вам і не снилося! Ой, як же їй закортіло вибратися з темного, ледь освітленого коридору та й походити в тому садочку, поміж клумб яскравих квітів та прохолодних водограйчиків! Та от біда: у дверцята ті навіть голова її не проходила.

«А хоч би й просунулась туди голова моя, — подумала бідолашна Аліса, — яке пуття з того, коли я не протиснуся плечима? Ой, як би я хотіла змаліти! От би скластися мені, мов телескоп! Та я, може, й утнула б таке, от тільки не знаю, з чого почати!»

І як це їй спало таке на гадку, подумаєте ви. Ну, розумієте, останнім часом стільки див Алісі випало, що мало не все на світі здавалося їй можливим.

Переконавшись, що сам дверний отвір ніяк не поширшає, дівчинка повернулася до столика, сподіваючись, що знайде на ньому ще щось

* 38 см (1 дюйм — 2,54 см). — Тут і далі прим. ред.

Углиб – у кролячу нору!

помічне: якогось іншого ключика, а може, й книжку правил такої науки, що навчає людей, як зменшуватися, складаючись, мов той телескоп.

І справді, вона таки знайшла там ще дещо! Цього разу на столику стояла маленька пляшечка («Раніше ж її тут не було!» — здивувалася Аліса.) А до шийки тієї пляшчини був прив'язаний ярличок, на якому красувався напис, відрукований прегарними великими літерами: «ВИПИЙ МЕНЕ!»

Еге, спокусливі слова, та щоб отак узяти й, не думавши, хильнути, маленька розумниця Аліса ніяк не могла. «Я спершу як слід роздивлюся, чи немає тут позначки «Отрута» абощо!» — проказала вона подумки. Ця дівчинка доволі прочитала бувальщин печальних про діток, які згоріли з недогляду або стали поживою для диких звірів чи ще яке лихо спіткало їх, а все тільки тому, що ніяк не хотіли бідолашні зятямити прості правила, що їх утовкмачували старші в їхні вперті голівки, як-от: розжарена до червоного кочерга спалить тебе, якщо довго триматимеш її в руках, а коли глибоко чикнеш собі пальчика, то потече кров. І ніколи не забувала Аліса, що як забагато ковтнеш із пляшки з позначкою «Отрута», це майже неминуче завдасть тобі шкоди, раніше чи пізніше. Та на цій пляшчині не було позначки «Отрута», тож Аліса таки зважилася покуштувати її вміст і з'ясувала: то неабияка смакота! Хоча в рідині тій, здавалося, чого тільки не намішано: і вишневого пирога, і солодкого яєчно-молочного крему, й ананаса, і смаженої індички з цукерками «Тоффі», а ще гарячого тоста з маслом! Не дивина, що дівчинка хутенько все висьорбала.

Пригоди Аліси в Дивокраї

— Що за дивне відчуття! — зачудовано мовила Аліса. — Здається, я таки зменшуюсь — складаюся, як телескоп!

А воно й справді щось таке діялося з нею. Тепер Аліса була трохи вища за Дюймовочку: мала якихось десять дюймів* зросту. Личко її проясніло від радісної думки: нарешті вона стала такою маленькою, щоб увійти в ті дверцятка, а там і опинитися у прегожому садочку. Однак спершу Аліса вирішила зачекати ще кілька хвилин, щоб упевнитися, що вона не зменшується далі. Через це аж занервувалася трішечки.

— Аби, бува, зовсім не згаснути, мов полум'я свічки! — мовила вона сама до себе. — Цікаво, якою б я тоді стала? — І Аліса спробувала уявити, на що перетворюється вогник свічки, як її задмухнути, бо не могла пригадати, чи бачила коли щось таке.

Однак за хвильку, переконавшись, що вже нічого особливого з нею не відбувається, вона вирішила:

— Все! Зараз як шасну в той садочок!

Та ба! Сердешна Аліса! Кинулася до дверей — а вони знову замкнені! Тут вона згадала, що не взяла отого золотенького ключика! А як вернулася по нього до столика, то зрозуміла, що тепер їй ніяк його не дістати! Ондечки ж він лежить, видніє крізь прозоре скло... Ану ж як вилізти по ніжці до стільниці!.. Та хоч як вона силкувалася, ніжки столика були надто ковзкі. Стомившись від тих марних зусиль, бідолашка сіла долі й заплакала.

— Ану, годі, чого розрюмсалася? Слізьми горя не заллеш! — гостро вичитала сама собі Аліса. — Раджу тобі: припини негайно! Цієї ж миті!

* 25,4 см.

Пригоди Аліси в Дивокраї

Узагалі вона частенько давала сама собі добрі поради (дарма що дуже рідко їх виконувала). А бувало, сварила себе так люто, аж до сліз!

Особливо запам'яталось їй, як одного разу сама собі нам'яла вуха — за те, що обдурила саму себе, граючи сама з собою в крокет, бо, розумієте, це цікаве дитя дуже любило вдавати з однієї себе дві особи. «Але ж тут я цим собі не зараджу, — подумала бідолашна Аліса, — якщо уявлю, ніби я — це дві особи! Від мене так мало лишилося, що й на однісіньку порядну дитину не вистачить!» А тоді зирк під столик, аж там така малесенька скляна коробочка лежить. Відкрила Аліса ту коробочку, бачить, усередині крихітне тістечко, а на ньому — красиво викладений родзинками напис: «З'ЇЖ МЕНЕ!»

— Що ж, — сказала собі Аліса, — з'їм! Якщо завдяки йому підросту до стільниці, то дістану ключика. А як ще поменшаю, пролізу попід дверима. Отож так чи інак, потраплю в садочок, і нехай станеться те, що станеться!

Відкусила, розжувала і, поклавши долоню собі на тім'я, щоб відчути, меншає вона чи більшає, почала стривожено примовляти:

— Куди? Сюди чи туди? Туди чи сюди?

І неабияк здивувалася, з'ясувавши, що лишилась вона такою, яка й була. Та й як інакше, адже, як ведеться, ніхто, з'їдаючи тістечко, не більшає від цього й не меншає. Однак Аліса встигла так звикнути до надзвичайного, що життя, в якому все відбувається звичним способом, здавалося вже їй безглуздом і нудним.

Ото й заповзлася вона завершити почате і вмить змегелила те тістечко.